

Huvudman

Kristna Skolföreningen i
Örkelljunga (org. nr 8376003672)
info@solangskolan.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Solängskolan i Örkelljunga kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 17 december 2024

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kristna Skolföreningen i Örkelljunga att senast **måndag den 17 november 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande [ange bristen/bristerna]. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Kristna Skolföreningen i Örkelljunga inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Kristna Skolföreningen i Örkelljunga ska vidta följande åtgärder

Utredning om särskilt stöd

1. Se till att rektorn för varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn startar en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit från läsårsstart till och med den 12 november 2025 samt vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Dokumentationen ska ges in i samband med huvudmannens redovisning. (3 kap. 7 § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser tidigare konstaterade brister gällande särskilt stöd, konfessionella inslag i skolan, konfessionella inslag i fritidshemmet samt extra studietid.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till

Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:6225) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomförde hösten 2024 en tillsyn av Solängskolan i Örkelljunga kommun. Tillsynen omfattade bestämmelser gällande konfessionella inslag i utbildningen, särskilt stöd, tillgång till elevhälsa samt om undervisningen i ämnet musik är fri från konfessionella inslag.

Skolinspektionen har den 17 december 2024 beslutat att förelägga Kristna Skolföreningen i Örkelljunga att senast den 17 mars 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande konfessionella inslag i utbildningen och särskilt stöd. Tillsynen avslutades vad gällde att undervisningen i ämnet musik är fri från konfessionella inslag samt tillgång till elevhälsa.

Kristna Skolföreningen i Örkelljunga har den 17 mars 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av förelägandet.

Skolinspektionen har vid uppföljningsbesök den 8 april 2025 genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt genomfört observationer av två morgonsamlingar. Digital intervju med representanter för huvudmannen har genomförts den 2 maj 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans rutin för utredningar och särskilt stöd, huvudmannens skriftliga information om konfessionella inslag samt dokumentation avseende utredning om särskilt stöd. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Kristna Skolföreningen i Örkelljunga har följt förelägandet samt om påtalade brister har avhjälpats. Utifrån uppgifter som framkom i samband med besöket har Skolinspektionen också återigen kontrollerat om det alltid startas en utredning efter en anmälan om behov av särskilt stöd samt om huvudmannen följer bestämmelser om extra studietid i skolan samt konfessionella inslag i fritidshemmet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra

författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Starta utredning efter anmälan om särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Såväl lärare, som personal i elevhälsan och rektorn uppger i intervju att en utredning inte alltid startar efter att anmälan om behov av särskilt stöd har gjorts utan ärendet kan i stället skickas tillbaka till lärarna för fler extra anpassningar. Personal i elevhälsan säger att en utredning inte startar per automatik utan om det inte har gjorts tillräckligt med anpassningar i klassen kan det behöva göras mer extra anpassningar först. Rektorn bekräftar att en utredning inte alltid startas och att hen beslutar om en utredning ska startas eller om det behöver arbetas med fler extra anpassningar.

Huvudmannen har i samband med kommunikering av underlaget för beslutet anfört huvudsakligen följande. Första steget i utredning om särskilt stöd är att rektor på blanketten för anmälan om särskilt stöd får lärarens beskrivning av vad man hittills gjort för anpassningar. Det är utifrån detta som rektorn kan veta hur han ska fördela det fortsatta utredningsarbetet. Vikten av blanketten har inte riktigt satt sig hos alla lärare utan de har ibland lämnat in blanketter utan svar på frågorna. Vid dessa tillfällen har blanketten returnerats till läraren som har fått komplettera den och återkomma med efterfrågad information. Det har förekommit tillfällen då lärare i samband med detta har återkommit med besked om att det finns fler anpassningar att göra. Vid dessa tillfällen har det inte blivit någon fortsatt utredning. En utredning inleds alltid när lärare anmäler behov av särskilt stöd med rätt ifylld blankett. Huvudman har gett skolan i uppdrag att förtydliga detta i processregistret för att undvika detta missförstånd framöver.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 § skollagen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds.

Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Skolinspektionens bedömning

Av intervjuer med såväl lärare, personal i elevhälsan och rektorn framgår att elevers behov av särskilt stöd inte alltid utreds när en sådan anmälan har gjorts, utan rektorn beslutar i samråd med elevhälsan om en utredning ska starta eller inte. Det förekommer att en utredning inte startas när rektorn tillsammans med elevhälsan gör bedömningen att lärare inte arbetat tillräckligt med extra anpassningar eller att fler extra anpassningar först behöver prövas.

Skolinspektionen konstaterar att när en lärare anmäler att en elev kan vara i behov av särskilt stöd är rektorn skyldig att se till att en utredning om elevens behov av särskilt stöd inleds. Det är enligt skollagen inte frivilligt för rektorn att välja mellan att inleda eller att inte inleda en utredning om särskilt stöd. Utredningen kan vara olika omfattande men rektorn är alltid skyldig att se till att en utredning om elevens behov av särskilt stöd görs.

Mot bakgrund av de samstämmiga utsagorna om att en utredning inte alltid startar efter anmälan gör Skolinspektionen bedömningen att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav på att utreda elevers behov av särskilt stöd. Att huvudmannen i efterhand gjort gällande att ärendet skickas tillbaka för att blanketten ska bli korrekt ifylld och att en utredning alltid inleds när lärare anmäler behov av särskilt stöd med rätt ifylld blankett ändrar inte denna bedömning. Bristen medför att elever riskerar att inte ges det stöd som de behöver och har rätt till.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Kristna Skolföreningen i Örkelljungas verksamhet vid Solängskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller utredning av särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Kristna Skolföreningen i Örkelljunga att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Särskilt stöd

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen bedömde i det tidigare beslutet att det fanns brister vad gäller skolans arbete med särskilt stöd. Detta då det fanns elever som gavs särskilt stöd i form av elevassistent och anpassad studiegång utan att det fanns ett utrett behov av den särskilda stödåtgärden och utan att det fanns åtgärdsprogram. Det fanns även brister i utformningen av åtgärdsprogram, då det saknades uppgift om vem som är ansvarig för uppföljning respektive utvärdering. Därutöver saknades överklagandehänvisning i beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram.

Skolinspektionen förelade därför huvudmannen att se till att särskilt stöd som sätts in för elever utgår från ett utrett och konstaterat stödbehov, innebärande att en utredning om behov av särskilt stöd ska göras för de elever som ges sådant stöd utan att det finns en utredning som visar ett behov av det särskilda stödet. Huvudmannen förelades vidare att se till att beslut om särskilt stöd för elever fattas inom ramen för ett åtgärdsprogram, att det av beslut om åtgärdsprogram framgår vem som är ansvarig för uppföljning respektive utvärdering samt att det i beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram framgår hur beslutet kan överklagas.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannens anger i inskickad redovisning av åtgärder med anledning av föreläggandet i huvudsak följande. Elevhälsan har uppdaterat sina rutiner för utredningar och särskilt stöd samt skapat ett sammanhållet dokument *Processregister, utredningar och Särskilt stöd* där utredningar, och beslut om särskilt stöd sammanställs. Även mallar för beslut om åtgärdsprogram har uppdaterats, så att de nu innehåller uppgift om ansvarig för uppföljning och utvärdering. Beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram har försetts med en överklagandehänvisning.

Såväl personal i elevhälsan som rektorn uppger att alla elever som har särskilt stöd nu har åtgärdsprogram. De säger också att det i åtgärdsprogram nu alltid anges vem som är ansvarig för uppföljning och utvärdering samt att det alltid finns en överklagandehänvisning.

Vad gäller de tre elever som vid tiden för Skolinspektionens tidigare beslut hade särskilt stöd utan en utredning, uppger elevhälsans personal och rektorn sammanfattningsvis följande. För den ena eleven har de hittat en tidigare utredning, för den andra elev finns utredning i form av utvärdering av åtgärdsprogram. För den tredje eleven har någon utredning inte gjorts

eftersom åtgärdsprogrammet avslutades. För denna elev har dock ett nytt åtgärdsprogram avseende anpassad studiegång i ett ämne upprättats härafter. Det finns inte någon utredning till grund för detta nya åtgärdsprogram.

Huvudmannen har i samband med kommunikering av underlaget för beslutet inkommit med dokumentation avseende utredning om särskilt stöd för samtliga tre elever. Av dokumentationen framgår att det nu har genomförts en utredning även för den tredje eleven ovan.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 § skollagen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Enligt 3 kap. 9 § skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

I 29 kap. 10 och 11 §§ skollagen stadgas vilka av förvaltningslagens bestämmelser som är tillämpliga vid myndighetsutövning enligt skollagen hos offentliga och enskilda huvudmän.

Enligt 33 § förvaltningslagen och 28 kap. 16 § skollagen ska eleven underrättas och i de fall eleven inte är myndig elevens vårdnadshavare om hur denne/de kan överklaga beslutet om åtgärdsprogram till Skolväsendets överklagandenämnd, i samband med att eleven/de får del av beslutet.

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av den dokumentation avseende utredningar som huvudmannen skickat in efter besöket samt övriga redovisade omständigheter, bedömer Skolinspektionen att Kristna Skolföreningen i Örskellunga har vidtagit åtgärder för att avhjälpa påtalade brister avseende särskilt stöd samt att bristerna får anses avhjälpda. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Konfessionella inslag i skolan

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionens bedömde i det tidigare beslutet att verksamheten inte uppfyllde författningarnas krav avseende vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Detta eftersom det fanns otillåtna religiösa inslag i utbildningen. Skolinspektionen bedömde att det också fanns brister i arbetet med de konfessionella inslag som förekommer i utbildningen. Bristerna avsåg att konfessionella inslag inte avgränsades från övriga inslag i utbildningen, att deltagande i sådana inslag inte alltid var frivilligt samt att huvudmannens skriftliga information om konfessionella inslag inte uppfyllde författningarnas krav.

Skolinspektionen förelade därför Kristna skolföreningen i Örkellunga att se till att utbildningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, innebärande att upphöra med religiösa inslag i utbildningen som initieras eller genomförs av personal eller rektorn. Huvudmannen förelades vidare att se till att de konfessionella inslag som förekommer under morgonsamlingar och skolavslutningar avgränsas, schemamässigt eller i tid, från övriga aktiviteter och andra icke-konfessionella inslag, att de elever som inte vill delta i ett konfessionellt inslag ges möjlighet att helt utebli från det konfessionella inslaget, att försäkra sig om att vårdnadshavare samt elever är införstådda med att deltagande i konfessionella inslag är frivilligt, att skriftligen informera vårdnadshavare samt elever i mellan- och högstadiet om vilka konfessionella inslag som kan förekomma i utbildningen, när de kan förekomma och påminna om att deltagande är frivilligt samt att upphöra med konfessionella inslag i utbildningen till dess att sådan skriftlig information lämnats.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannens skriftliga redovisning

Huvudmannens anger i inskickad redovisning över vidtagna åtgärder i huvudsak följande. Samtlig personal informerades om upphörande av religiösa¹ inslag den 17 december 2024 och det följdes upp vid uppstartsdag den 7 januari 2025 då samtliga medarbetare var samlade. Uppföljning har skett vid möte med personal vid två tillfällen och det har inte förekommit några religiösa inslag i skolan som inte initierats av huvudmannen efter den 17 december 2024. Huvudmannen har tagit fram

¹ Huvudmannen skriver "konfessionella inslag som initieras av rektor och personal".

en ny policy kring konfessionella inslag *Information om konfessionella inslag på Solängskolan* (härefter benämnd huvudmannens skriftliga information om konfessionella inslag). Policyn innehåller riktlinjer för hur de konfessionella inslagen avgränsas från undervisningen, schemamässigt eller i tid, samt anger tydligt att deltagande är frivilligt, vilka alternativ som erbjuds och att det är elevens eget val som tillmäts betydelse. Alla elever och vårdnadshavare fick del av den skriftliga informationen via mejl, skolans lärplattform samt personligt utskrivna pappersversioner under vecka 5 2025. Elever i alla klasser har även fått informationen muntligt från rektorn. I genomförd enkätundersökning anger 97 procent av eleverna respektive 93 procent av vårdnadshavarna att de är informerade om valfriheten i de konfessionella inslagen.

Av huvudmannens skriftliga information om konfessionella inslag framgår bland annat följande. Skolans styrelse har uppdragit åt rektor och personal att genomföra konfessionella inslag i skolan vid morgonandakt (kl. 8.30-8.40 varje morgon), måltidsbön, bön vid skoldagens slut, läsårsstart och terminsavslutning i december och juni. Det kan också förekomma konfessionella inslag i samband med krishantering och skolresor. De konfessionella inslag som kan förekomma är huvudsakligen läsning från Bibeln eller andaktsbok, reflektion eller vittnesbörd, andakt och bön. Vidare anges att eleverna gärna får delta i bönen om de vill och att de får delta "helt passivt" i samlingen. Det framgår vidare att det vid varje tillfälle med konfessionellt inslag erbjuds ett icke-konfessionellt alternativ under ledning av personal i en annan lokal. Vidare anges att det alltid är elevens egen uppfattning som avgör i vilken utsträckning de deltar i de konfessionella inslagen på skolan.

Av inskickade scheman för samtliga klasser framgår att det finns särskilda schemapositioner för morgonsamling samt bön före maten och i slutet av dagen.

Övrig utredning

Religiösa och konfessionella inslag

I samtliga genomförda intervjuer uppges att det i skolverksamheten inte förekommer några konfessionella inslag utöver de som huvudmannen har initierat och som framgår av huvudmannens skriftliga information.

Avgränsning

Både elever och lärare uppger att information om dagen ges först efter att morgonandakten är slut och att lärare brukar tala om när det konfessionella inslaget är slut. Lärare säger att det finns elever som går på den alternativa icke-konfessionella samlingen och att information om dagen ges först när alla elever har kommit tillbaka. Elever i båda intervjugrupperna säger att det är tydligt när morgonandakten slutar och

lektionen börjar och att läraren brukar säga "nu är morgonbönen slut och nu börjar dagen". Vid en av de morgonsamlingar Skolinspektionen observerade tydliggjorde läraren när det konfessionella inslaget var slut och när lektionen började. Vid den andra observerade morgonsamlingen fanns det dock inte någon tydlig avgränsning. Såväl elever som lärare och rektorn uppger dock att det avviker från hur det brukar gå till. HM:s representanter uppger att rektorn härefter har gett den aktuella pedagogen tydliga instruktioner kring vad som gäller.

Frivillighet

I alla intervjuer uppges att det finns icke-konfessionella alternativ för elever som inte vill delta vid konfessionella inslag, exempelvis vid morgonandakt och skolavslutningar, samt att det alltid finns personal som håller i den alternativa aktiviteten. Både elever och skolpersonal säger att det finns elever som inte är med vid morgonandakt utan i stället deltar i den alternativa aktiviteten. Vidare uppger såväl elever som lärare och rektorn att det är eleverna själva som bestämmer om de vill delta i konfessionella inslag eller inte och att eleverna kan välja dag för dag. Exempelvis säger någon elev att de kan bestämma sig när som helst.

Skriftlig information

I alla intervjuer uppges att elever och vårdnadshavare har fått del av huvudmannens skriftliga information om konfessionella inslag och att elever även har fått muntlig information klassvis. Elever säger att de har fått informationen i pappersform och/eller via skolans lärplattform.

Rättslig reglering

Religiösa och konfessionella inslag

Enligt 1 kap. 3 § skollagen avses med konfessionell inriktning, en inriktning på verksamhet som innebär att det där förekommer konfessionella inslag. Vidare framgår att med konfessionella inslag avses bekännande eller förkunnande inslag som tillhör en viss religion och som initieras och genomförs av huvudmannen eller på dennes uppdrag.

Av 1 kap. 5 § skollagen framgår att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Av skollagen 1 kap. 7 a § framgår att om huvudmannen för en fristående skola har fått godkännande att bedriva utbildningen med konfessionell inriktning, får andra aktiviteter i utbildningen än undervisningen ha en sådan inriktning, med de begränsningar som följer av 7 b och 7 c §§.

Enligt 1 kap. 7 b § skollagen får en utbildning med konfessionella inriktning undantag från det som anges i 5 § tredje stycket om att utbildningen ska

vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet enbart göras för konfessionella inslag. Ett konfessionellt inslag ska avgränsas från andra aktiviteter i utbildningen. Om det i undantagsfall inte är möjligt att avgränsa ett konfessionellt inslag från en annan aktivitet i utbildningen utan att syftet med aktiviteten går förlorat, får det konfessionella inslaget ingå i aktiviteten. Om ett barn eller en elev inte vill delta i en aktivitet där ett konfessionellt inslag ingår ska barnet eller eleven erbjudas att ta del i en likvärdig aktivitet som inte innehåller sådana inslag.

Av förarbetena (prop. 2021/22:157 s. 109) framgår att formuleringen "bekännande eller förkunnande inslag som tillhör en viss religion" avser religionsutövande som ligger nära religionsfrihetens kärna enligt regeringsformen. Inslag som omfattas är till exempel trosbekännelse, bön och predikan. Betydelsefullt kan också vara i vilket sammanhang en handling sker. Även sjungande av religiösa sånger eller recitation av religiösa texter kan innebära bekännande eller förkunnande beroende på ordalydelsen och omständigheterna när detta utförs. Vidare framgår att det, för att det ska vara fråga om ett konfessionellt inslag, därutöver krävs att inslaget "initieras och genomförs av huvudmannen eller på dennes uppdrag". Huvudmannen kan alltså uppdra åt någon annan, till exempel rektorn eller annan personal eller ett religiöst samfund, att genomföra de konfessionella inslagen som huvudmannen beslutat ska förekomma inom utbildningen. Om religiösa inslag initieras och genomförs av någon annan, exempelvis en rektor, en lärare eller annan personal i skolan, utan att inslaget är sanktionerat av huvudmannen faller ett sådant agerande inte inom definitionen och utgör alltså inte ett konfessionellt inslag. Ett sådant inslag är dock fortfarande inte tillåtet om det initieras av personalen eftersom ett sådant inslag inte skulle vara förenligt med till exempel kravet i 5 § tredje stycket på att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet eller med läroplanerna (jfr 11 §).

Avgränsning och frivillighet

Av 1 kap. 7 b § skollagen framgår att deltagande i konfessionella inslag alltid ska vara frivilligt. Huvudmannen ska försäkra sig om att vårdnadshavare och barn eller elever är införstådda med detta. Ett konfessionellt inslag ska avgränsas från andra aktiviteter i utbildningen. Om det i undantagsfall inte är möjligt att avgränsa ett konfessionellt inslag från en annan aktivitet i utbildningen utan att syftet med aktiviteten går förlorat, får det konfessionella inslaget ingå i aktiviteten. Om ett barn eller en elev inte vill delta i en aktivitet där ett konfessionellt inslag ingår ska barnet eller eleven erbjudas att ta del i en likvärdig aktivitet som inte innehåller sådana inslag.

Av förarbetena (prop. 2021/22:157 s. 51 och 115) framgår att för att kravet på frivillighet ska kunna uppfyllas bör barnet eller eleven alltid ha rätt att

utebli från det konfessionella inslaget samt att det frivilliga deltagandet underlättas om huvudmannen avgränsar det konfessionella inslaget, schemamässigt eller i tid. Ett exempel är att en bön inte ska ingå som ett moment i en morgonsamling där information om dagens aktiviteter ska lämnas. Huvudmannen kan i stället skilja mellan en morgonstund med ett konfessionellt inslag, exempelvis bön, som det är frivilligt att delta i, och en därefter följande morgonsamling utan konfessionella inslag som syftar till att lämna information om dagens verksamhet.

Skriftlig information

Enligt 1 kap. 7 c § skollagen får konfessionella inslag vid fristående skolor och fritidshem med konfessionell inriktning endast förekomma vid sådana tillfällen som huvudmannen skriftligen har informerat om. Sådan information ska lämnas till barnets vårdnadshavare, och i mellanstadiet och i högstadiet även till eleven.

Av 1 kap. 7 d § skollagen framgår att information enligt 7 c § ska innehålla uppgifter om 1. vilka konfessionella inslag som kan förekomma och när de kan förekomma, 2. vilken likvärdig aktivitet utan konfessionella inslag som erbjuds som ett alternativ till en aktivitet där sådana inslag ingår enligt 7 b § tredje stycket, och 3. en påminnelse om att deltagande i konfessionella inslag är frivilligt.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att Kristna Skolföreningen i Örkelljunga har vidtagit åtgärder för att avhjälpa påtalade brister avseende konfessionella inslag samt att bristerna får anses avhjälpda. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Konfessionella inslag i fritidshemmet (fritids)

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I huvudmannens skriftliga information om konfessionella inslag omnämns fritidshemmet under rubriken Måltidsbön enligt följande. *Inför lunchen avslutas undervisningen genom att skolmaterialet läggs undan och läraren signalerar att undervisningen är slut. Läraren leder en måltidsbön som uttrycker tacksamhet för den mat vi får äta och vår gemenskap kring måltiden. Passivt deltagande är tillåtet. Motsvarande bön förekommer inför måltiderna på fritids. Alternativ för den som inte vill delta: I ett angränsande grupp rum samlas elever för att läsa en pedagogisk ramsa som syftar till att påminna om behovet av tacksamhet för mat och medmänsklighet. Val av lokal sker utifrån vilken grupp som är antalsmässigt störst. Motsvarande*

pedagogiska ramsa finns på fritids. Båda grupperna samlas i korridoren efteråt och går gemensamt till matsalen eller samlas vid matbordet på fritids.

Elever i en intervju uppger att det förekommer konfessionella inslag på fritids i samband med samling. Eleverna säger att personalen då läser ur en religiös tidning eller ur en andaktsbok och att det har förekommit bön i samband med detta. Det förekommer också bön i samband med frukost och mellanmål på fritids. Elever säger att de måste vara med vid de konfessionella inslagen och att det inte finns något icke konfessionellt alternativ på fritids.

Personal på fritids bekräftar att det förekommer konfessionella inslag på fritids såsom läsning ur en kristen tidning eller andaktsbok, att det förekommer bön före frukost och mellanmål samt att det inte finns något icke konfessionellt alternativ för eleverna. Personalen uppger att alla elever är med vid bönen men att eleverna inte behöver be, vilket alla inte heller gör.

Rektorn uppger sammanfattningsvis följande. Det förekommer samling med läsning ur en bok men det är inte en andakt och innehåller inte bön eller andra bekännande eller förkunnande inslag. Det finns inte med i huvudmannens skriftliga information eftersom det inte är ett konfessionellt inslag. Intentionen är att det ska finnas ett icke konfessionellt alternativ till bön också på fritids, men i nuläget verkar det inte finnas.

Representanter för huvudmannen bekräftar att det på samlingen på fritids har förekommit religiösa inslag och uppger huvudsakligen följande. Det får inte förekomma andakt på fritids. Samlingen får alltså inte vara konfessionell. Detta har personalen på fritids nu uppmärksammat på. Huvudmannen har följt upp efterlevnaden av detta och det görs löpande. Det får förekomma bön men då ska det organiseras på samma sätt som i den övriga skolverksamheten. Om detta inte är möjligt får det inte förekomma bön alls.

Huvudmannen har i samband med kommunikering av underlaget för beslutet inkommit med ett yttrande och angett att rektorn direkt efter Skolinspektionens besök säkerställde att konfessionella inslag på fritids följer huvudmannens instruktioner. Morgonläsningen innehåller inte något konfessionellt inslag och vid måltidsböner tillämpas samma rutiner som i skolverksamheten.

Rättslig reglering

Enligt 1 kap. 3 § skollagen avses med konfessionell inriktning, en inriktning på verksamhet som innebär att det där förekommer konfessionella inslag. Vidare framgår att med konfessionella inslag avses bekännande eller

förkunnande inslag som tillhör en viss religion och som initieras och genomförs av huvudmannen eller på dennes uppdrag.

Av 1 kap. 5 § skollagen framgår att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Av skollagen 1 kap. 7 a § framgår att om huvudmannen för en fristående skola har fått godkännande att bedriva utbildningen med konfessionell inriktning, får andra aktiviteter i utbildningen än undervisningen ha en sådan inriktning, med de begränsningar som följer av 7 b och 7 c §§.

Enligt 1 kap. 7 b § skollagen får en utbildning med konfessionella inriktning undantag från det som anges i 5 § tredje stycket om att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet enbart göras för konfessionella inslag.

Av förarbetena (prop. 2021/22:157 s. 109) framgår att formuleringen "bekännande eller förkunnande inslag som tillhör en viss religion" avser religionsutövande som ligger nära religionsfrihetens kärna enligt regeringsformen. Inslag som omfattas är till exempel trosbekännelse, bön och predikan. Betydelsefullt kan också vara i vilket sammanhang en handling sker. Även sjungande av religiösa sånger eller recitation av religiösa texter kan innebära bekännande eller förkunnande beroende på ordalydelsen och omständigheterna när detta utförs. Vidare framgår att det, för att det ska vara fråga om ett konfessionellt inslag, därutöver krävs att inslaget "initieras och genomförs av huvudmannen eller på dennes uppdrag". Huvudmannen kan alltså uppdra åt någon annan, till exempel rektorn eller annan personal eller ett religiöst samfund, att genomföra de konfessionella inslagen som huvudmannen beslutat ska förekomma inom utbildningen. Om religiösa inslag initieras och genomförs av någon annan, exempelvis en rektor, en lärare eller annan personal i skolan, utan att inslaget är sanktionerat av huvudmannen faller ett sådant agerande inte inom definitionen och utgör alltså inte ett konfessionellt inslag. Ett sådant inslag är dock fortfarande inte tillåtet om det initieras av personalen eftersom ett sådant inslag inte skulle vara förenligt med till exempel kravet i 5 § tredje stycket på att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet eller med läroplanerna (jfr 11 §).

Av 1 kap. 7 b § skollagen framgår att deltagande i konfessionella inslag alltid ska vara frivilligt. Huvudmannen ska försäkra sig om att vårdnadshavare och barn eller elever är införstådda med detta. Ett konfessionellt inslag ska avgränsas från andra aktiviteter i utbildningen. Om det i undantagsfall inte är möjligt att avgränsa ett konfessionellt inslag från en annan aktivitet i utbildningen utan att syftet med aktiviteten går förlorat, får det konfessionella inslaget ingå i aktiviteten. Om ett barn eller en elev inte vill delta i en aktivitet där ett konfessionellt inslag ingår ska

barnet eller eleven erbjudas att ta del i en likvärdig aktivitet som inte innehåller sådana inslag.

Av förarbetena (prop. 2021/22:157 s. 51 och 115) framgår att för att kravet på frivillighet ska kunna uppfyllas bör barnet eller eleven alltid ha rätt att utebli från det konfessionella inslaget.

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av ovan redovisade omständigheter gör Skolinspektionen bedömningen att Kristna Skolföreningen i Örkellunga i nuläget inte bryter mot bestämmelserna när det gäller konfessionella inslag i fritidshemmet. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inskickade scheman framgår att elever bara erbjuds extra studietid 2 x 40 minuter per vecka. Rektorn uppger i intervju att det stämmer att eleverna erbjuds 80 minuters extra studietid i veckan och att hen trodde att detta överensstämde med lagkraven.

Huvudmannen har i samband med kommunikering av underlaget för beslutet inkommit med ett yttrande och angett att tiden för extra studietid nu är utökad till två gånger 60 minuter i veckan.

Rättslig reglering

Av 19 kap. 5 a § skollagen framgår att elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden.

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av ovan redovisade omständigheter gör Skolinspektionen bedömningen att Kristna Skolföreningen i Örkellunga i nuläget inte bryter mot bestämmelserna när det extra studietid. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Hanna Lindvall

Beslutsfattare

Signerat av: Hanna Lindvall

X Johanna Tinghammar Bruck

Föredragande

Signerat av: Johanna Tinghammar Bruck

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Anna Thuröe medverkat.